

Zatweeschu Awises.

Nr. 33.

Zettortdeenâ 12. August.

1854.

Druckerts pee J. G. Hoffmann un A. Johannsohn.

Karra-sinnas.

No Baltas juhreas. 6. Juhli deenâ 2 eenaidneeku dampfuggi nahkufchi pee to leelo Klostera (muhku-nammu) Solozki un stundas laiku schahwufchi ar lohdehm un bombehm. Tad Calenderi suhtijufchi wirsneeku ar balto karrogu un saldatu kas runnieti puhfch, par sibmi, ka tam kas jarunna ar eenaidneeteem. (Tahds wehstneffis karra-laikâ un kaufchanahs tohp fauktis par Parlamenteru). Gribbejis lai muhki tuhda padohdahs; bet muhku wezzakais, Aleksanders, teizis: ne! un ne! Tad nu ohtrâ rihtâ no pulksten 8 lihds 5 wakkarâ atkal schahwufchi. Tohs muhrus ne warrejufchi fashant, bet zaur kahdu kohku ehku, kas ahrpuffe bijis, daschas lohdes isstrehjufchas zaur. Braufufchi nu prohjam us to fallu Ki, tē sadedfinajufchi to, muitas nammu un zittus masafus nammus, eegahjufchi muhku nammâ un basuizas pulksteni panehmufchi lihds. Nu aishbraufufchi us kahdu semneeku zeemu (sahdschu) ar 13 laiwahm, 8 leeleem-gabbaleem un 100 saldатеem. Tiktai 23 semneeki, stary scheem 2 atstauku saldati un weens kungs (Wolwas) tē bij palikufchi un apfweizinajufchi Calenderus ar sawahm plintehm schaudami. Calenderi teem wirsu, bet schee pamas us meschu atpakkat eedami un schaudami noschahwufchi 5 Calenderus. Calenderi panemdami sawus noschantus eededfinajufchi 40 semneeku mahjas un tad steiguschees prohjam. Juhreâ wehl sadedfinajufchi 3 sweijneeku laiwahs ar labbibu lahdetas.

No Mellas juhreas. 14tâ Juhli d. 21 leeli eenaidneeku fuggi rahdijufchees pee Sewastopoles. 3 fuggi gan tuwaki nahkufchi, bet kad weena lohde, ar to Kreewi no kahda tohrna schahwufchi, fuggim fuggos eestrehjuse, tad dewufchees prohjam us zittu weetu Krimmes pussfallâ, tur to juhreas dsikumu ismehrodami.

No Austruma juhreas. Par to eenaidneeku fuggu eefchannu us Kronstatti taggad Sprantschu Awises tã raksta: 22trâ Juhni d. 18 linias-fuggi, 8 Wregattes, 3 Korwettes un wehl dauds to masako fuggu braufufchi us Kronstatti un par 40 stundahm bijufchi kahdas 18 juhdses no Kronstattes. 2 deenas darbojufchees wissu fataisihht gattawu us kaufchanohs ar Kreewu fuggеem. Jahan deenâ atkal braufufchi tuwaki un us to Admiralu pawehleschannu wiffos fuggos nu safufchi plintes lahdeht, no fuggu dibbena iswiltt leelu-gabbalu lohdes, bombes, ugunigas lohdes, schanjamo pulweri un leelus-gabbalus peelahdejufchi, tad wiffi kluffi tã nakts laikâ gaidajufchi, to Admirali nu pawehleschoht darriht. Braufufchi pamasam, gaididami lai nahk muhsu karra-fuggi, bet ne ka. Nu dabbujufchi Kronstatti redseht un 28 Kreewu linias-fuggus, kas stahwejufchi meerigi stiprâ karra-ohstâ. Kahdas 6 juhdses no Kronstattes palikufchi 8 deenas. Calenderu un Sprantschu Admirali, Nepirs un Deschenes peebraufufchi tuwaki un labbi labbi isstattijufchees woi ne warroht fur peekluht, bet atraddufchi, ka ohsta til stipri apzeetinata un tas uhdens zelsch, fur fuggеem ja-eet, til

Schaur's un tik dauds to Kreewu leelu-gabbalu us iffatru kuggu kas tur gribb ee-eet norikteti, ka eenaidneeki ne drihkftejuschi ne sahlt. Tapat arri effoht ar Sweaborgu, tur kuggi tik kai pa weenam ohsta warr ee-eet, bet no abahm puffedm wairaf ka 300 Kreewu leeli-gabbali tahdu kuggi luypatas gan fashautu. Tadeht eenaidneeki atkal aisbraukuschi, ne finnadami ko nu darriht. — Ir pee Nehwales ohsta gan bijuschi un to labbi apluhkojuschi, bet ne ko ne drihkftejuschi darriht; tikkai us masu fallu (Margenu) tellus taisijuschi un sawus Kolera flimmus tur ahrstejuschi. — Nu brauz schur tur, isleek baltus mehrkus juhra un schauj ar kuggu leeleem-gabbaleem mehrki, un darra wiffadus nedarbus nabbaga falleneekeem. Ta arri bijuschi Sestaras salina, tur laudis bij aisbehguschi. Kad nu pehz mahju laudis pahrnahkuschi, tad atraduschi Wistinu zeema (tur Pinni, Lutteru laudis mahjo) sawas mahjas un nammus is-pohstitus, durwis, lohgu, juntus sadausitus un mahju leetas panemtas woi salausias. Ir basniza bijuschi, to peekehijuschi par kaunu un grehku ar to altara-dekki nopleshuschi, to kanzeli un zittas swehtas leetas sadausijuschi!!! Kahda kalnina bij aprakta labba teesa mirruschu Calenderu. — Zittâ fallâ peebraukuschi un nodedsinajuschi ta lasmina namminu. Zittâs weetâs pee juhmallas irr atrastâs sadausitas Kreewu-tizzibas swehtas bildes un wiffadas mahju leetas, ko tee schur tur laupijuschi!

Wehl pee zittas fallinas schahwuschi us nabbaga laudin, kas juhra sweijojuschi. Schee nu steiguschees pee mallas, bet kad tehws ar sawu dehlinu no laitwas iskahpis, lohde nabbaga sehnam krukhtis eestrehjuse. Nu tehws un mahte pee juhmallas fleeguschi, brehkuschi, bet Calenderi peebraukuschi sanehmuschis tehwu, mahti, to behrnu un wehl zittus swejneekus, kas to behrnu gribbejuschi aisnest, un nowedduuschi wiffus us kuggeem! Pehz atkal

tohs atlaiduschi mahjas. Sehns taggad us nahwi gull lasaret!

Baggati Calenderi, kas labprahht itgadus reiso pa semmu semmehm sawu leelunaudu tehredami un laika-kaweklus meklebamees, taggad brauz us muhsu Austruma juheru to leelo Calenderu un Sprantschu kuggu-spehku un sweschu semmu juhmallas un ohstas apluhkoht. Ta tad nu arri Calenderu kuggis ar wihnu peelahdehts un ar tahdeem baggateem Calenderu kungeem brauzis par dauds turwu pee Sweaborgas, scho stipru ohstu gribbedams redseht. Wehisch apstahjees un nu Kreewu dampkuggis panemtis to kuggi ar wiffu to brango wihnu un ar teem lepneem Calendreem.

Genaidneeku kuggi taggad effoht pee Bomarsuntus masas stipras ohstas Mantes fallâ, tur tee ar 10 tuhkstoscheem saldteem, kas taggad no Sprantschu semmes atwesti, gribb usmestees. Dfirdehs ka tur ees. 1 Calenderu kuggis ar wahrdu „Ella“, us klints atmini usstrehjis un ta samaitahhts, ka karrâ taggad ne derr.

No Egiptes. Egiptes-waldineeku, Abbas-Pascha, atraduschi 1. Zuhli d. sawâ gultâ nomirruschu; affini no muttes un nahsim bij istezejuschas. Ne sinn ka tas notizis, jo wessels gahjis gulleht. 2 sullaini to paschu rihtu aisbehguschi tuknesi, un panemuschi lihds wiffus dimantus un dahrgas leetas, kas tai istaba bijuschas. Winna tehwa brahta dehls Said-Pascha nu irr par waldineeku (Wize-Rehniu) pahr Egiptes semmi, kas stahw appatsch Turkeem. (Islaffi to grabmatinu: „lantfahrtees isstahstischananu“, tur flaidrakas sinnas par scho walsti dabbusi). Spanjeru semme eet trakki. Wiffur nemeers un dumpis un Madridas eelâs 4 deenas kahwuschees, un Rehntineenes spehks salausis tappis. Calenderi, kas fleppen laudis mussinajuschi, tur wirsrohku dabbusjuschi, un Sprantschu Keiseram nu jaunâs behdas, bet ne drihki ne ko teikt tahs leelas draudstibas deht,

us fo ar Calendereem irr eetaifijis. Kehniaceene irr atzinajuse wezzu wezzo Generali Espar-
teru, — kas preeksch kahdeem gaddeem us Spran-
lu fchu semmi tappis isdshits, — lai tas nu pah-
taifa wissu us labbu.

Sprantschu semmè kahdà fohlà, fur Ka-
dettus, tas irr: jaunus wirsneekus, audfina
un fohla, schahwuschi mehrki ar leeleem-gab-
baleem. Weens leel-gabbals pahrsprahdsis
puschu, nosittis 8 wirsneekus un wehl zittus
stipri eewainojis. Kolera-fehrga dausahs pa
Sprantschu semmi, arri Turku semmè, fur
jaw kahdi 4 leeli eenaidneeku Generali ar to
mirruschi un dauds to saldatu.

Calenderu fuggi peebrankuschi pee Odes-
jas, tur fur tas Calenderu fuggis Tigers us
seklumu bij usfrehjis, un fo Kreewi paneh-
muschi. Paschi to fuggi nu gluschi fashah-
wuschi un nopohstijuschi; bet Kreewi tohs
leelus-gabbalus un derrigas leetas jaw bij
noweddufchi pee mallas.

§ — 3.

**Tas Rungs tahs sahles is semmes
raddijis, un fapratigis zilweks
tahs ne nizzina.**

Sjhr. 38, 4.

(Beigum.)

Leezeet wehl wehrà, mahtes! Ne staigajeet
feklòs saltà seemà, ka behrni ne dabbutu
eessist saltu sishdalu; zaur tam winneem fruh-
tis eemettahs zaurdurramas sahpes un kahsis,
fo retti pats Dakters warrehs dseedinah. Tur-
rait sawas fruhstis silti apsegtas, kad ahrà
eita. Garrai kahsai naw ne kahdas sahles.

Kad behrni ar massalahm guff, tad
pashà eefahkumà dohdeet sweedru sahles ee-
dsert, lai massalas labbi isfittahs, tad ee-
smehrejeet wissu meesu zaur zaurim ar spekki,
un gahdajeet flimmam tahdu weetu, fur nei
no lohdsina, nei no durwim, nei no garram
eedameem laudim tam itt ne kahds wehjinsch
jeb wehsuminsch ne useet, jo pee wisseem is-

sittumeem wismasakais wehjsch un saltums
flimmibas wairo, un tapehz arri tik dauds
behrni ar massalahm mirst, ka tohs ne farga
no wehja un saltuma.

Kad behrneem (ir usauguscheem) zehrmi,
fo warr manniht, kad wehders usspundehts
un sahj, kad bahli isfittahs un fillums ap-
kahrt azzim rohnahs, kad brihscham mas fo
ehd, brihscham pahrleeku dauds prassahs ehst,
kad meegà trauzahs, jeb raustahs, kad azzis
tà ka stihwas, un brihscham ar wehderu lai-
schahs, brihscham bes atpuhtes paleek, un
teem ap degguni neef, — tad wezzà mehness
jadohd zehrnu-sahles, masa pufskartotina
teesu, ar meddu fajauktu, kahdas 8 deenas,
weenu reisi par deenu, — jeb warri arridsan
nopirkt apteekè zehrnu-sahlu-zukunftu (Santo-
nin-gabbalinus), fo 3 deenas pa 3 gabbaleem
par deenu warr eedoht. Ja tad zehrmi ne
rahdahs, tad behrnam zitta waina, un jaet
pee Daktera.

Wehl mihlas mahtes, leezeet wehrà:
ne nemmeet eefsch behrnu raisehm par wez-
zu mahti schahdu tahdu seewu, kas ar
brandwihnu grihb meelajama, jeb jums brand-
wihnu, kaut pa lahstiehm usspeesch, un wis-
fadus neekus mahza, un leel staipitees un
frattitees un staigaleht, lai tik behrns mudrak
raddahs. Tahdas neprachtigas wezzas mahtes
dauds seewinas samaita. Behrnu-sahpes irr
Deewa spreedums, un meerigi tahs ja pazeesch
kamehr behrns pasault eeranga. Tapehz nem-
meet tik tahdu par wezzu mahti, kas ne dserr
un deewabihjiga, un behrnu sinna prachtigi
fanemt un mahti pareisi kohpt. Ak! kad jelle
arridsan preeksch semmes lautineem liktu is-
mahzih wezzas mahtes, kam weenweenigi
buhstu brihw behrnu fanemt, tad to wezzu
bahbu neprachtiba wairs ne samaitatu tik
dauds behrnu un mahtes!

Beidsiht wehl wahrdinu peelikschi par ah-
derefchanahm jeb affins laifchanahm, fo muh-
su laudis tik lohti zeeni. Jo kad teem mug-
gura sahj no stipras strahdashanas, jeb pee

kuffuschi no darbeem wahji paleek, jeb kad kaut kahda flimmiba peemettahs, tad pirma leeta irr, ka leekahs affini laistees. To gan pee sirgeem un lohpeem warr darricht, bet ne pee zilwekeem. Un tad teem ahder-laidejeem tahda sawaba gudriba, ka prohtocht laist no firds, no galwas, no azzim jeb krustiski un t. j. pr. Bet tee tibri neeki. Affins-laischana geld gan; kad kahds frisdams satreezees, jeb kad zaurdurramas sahpes mohza, jeb ja kas aisgrahts (ar flakki, ka pee mums salka), tad Dakteram jaspreesch affins laischana, — bet kad paschi pehz sawa prahta, zittlahrti irr wesseli buhdami, to darricht, tad jums tas irr par launu. No leekas derschanas un no affins laischanas tik dauds femmes-lautini mirst ar uhdens-sehrgu (tuhstu), un paleek drihs wezzi un nespehzi.

Tad nu wehl reisi sanemschu, kahdas sahles katram nammatehwam buhs gattawas turreht, lai buhtu pee rohkas, ar to weeglai flimmiba eesahkumâ pretti eet, kamehr Daktera paligu warr dabbuht:

Paschi warrat salassicht schahs sahles:*)

1. Seepu-seedi, par sweedru sahlehm.
2. Allus-sihrupi, prett saldinaschanahm.
3. Nahru-spirits, prett apbedsinaschanahm jeb nobruzzinaschanahm.
4. Truhkuma-sahlu-spirits (Arnika), prett sadaufinaschanahm un pahrzetschanahm.
5. Wehrmelu-spirits, prett pahrzetschanahm.
6. Pappelu-spirits | prett firds-schnangahm,
7. Behrsu-spirits | un eezirschanahm.
8. Kummelinu-seedi.

No apteekas japehrl schahs sahles:

1. Kaschka-smehre un salkas seepes.

*) Katrai buttelei wajaga peelst schmitti, tur udrassichts, tahdas sahles eescha, — tapatt arri us teem zittu sahlu baksteem wajaga udrassicht, tas tur eescha, lai ne trahjehs pee nemfchanas un dohshanas. Tai dehs udrassa tohs sahlu wahrdu, un ja ne proht, tad suhti mudri stohla, tai mahzahs rassicht.

2. Behrnu-pulwers.

3. tahru-sahles (Zittwer-sehfla) jeb tahru sahlu zuffurs (Santonim-gabbalini).

Bet par schahm flimmibahm, kad grubte kas paleek, ta ka par wissahm zittahm flimmibahm meflejeet paligu, ne pee labdarreen un puhschetajeem un wezzahm bahbahm, ka ar sawahm wahrishanahm un ar saween pohdineem tik stahdi ween darra, arri ne pe nemahziteem ahsteem, kas meefas-wainas ne proht atsiht, bet pee mahziteem Daktereem kas ween spehj palihdseht, kad Deems weh dschwibas-deenas zilwekam spreedis. Bet schee mahziti Dakteri flimmibu ne warr ta ar rohku atnemt, jeb ar weenu sahles-dohschanu dseedinaht. Ja-eet sinu doht par flimmineeku un ar weenu sahles nest, kamehr asprigstahs. — Lautini, peektu bausli sinneet, — bet kas flimmineeku ne kohp un ne apgahde ar sahlehm tas to bausli pahrkahp, — tapeh luhkojeet, ka ne paleekat wairs saweem flimmieem brahleem, mahsehm, behrneem par flekaweem, kas tohs nokauj zaur neapghdibu un zeetsirdibu. Un Deems tas Kungs swehti scho padohma-wahrdian teem nabbegeem behdu- un sahpu-nessjeem par labbu

— y —

Pateiziba.

Tai 29ta Juhli mums ar dampfluggi no Dubbel us Selgawu atpattat brauzoht, ta nelaima notiffe, ta muhsu weenigs firdsmihlsch behlinsch Hugo zaur ne uskattischanu uhdeni eekritte un buhtu nosihjis, ja palaima tas Kalzeema fainnecks Ans Dirbe ar fatwahm abbahm meesigahm meitahm winnu ne buhtu glahbuschi Tadeht mehds ne warron rimt, tam peeminnetam fainneekam, ka arribsan wiisseem teem, kas mums pee behdiga notiffuma fatou paligu sneegusch, zaur scho fatou firdsdbidenigu pateizibu isteiff.

Selgawâ, tai 29ta August 1854.

S. un G. Traugott.

S i n n a.

Ar Deewa paligu no juhmallas, Dubbuldeem, effam pahrbraufuschi, un nu pee mums Selgawâ atkal warrehs dabbuht to lantlahrti, un arri tahs lantlahrtes isstahstischanu, ka flubdinahs Nr. 32. — Sirsnigi luhdsam, mihlus draugus, magasihnes apzirknischus atkal baggati apdahnahnt, jo waffaras laika wiiffas mallas isgrahbtas. Woi tad ne buhfeet ir magasihnes teesu eekuhluschi? Labpraht gribbetum jaunu maifi ehst. S—d.

W r i t h w b r u t t e h t.

No juhmallas-gubernements anglias waldischanas puffed: Oberlehrer G. Blaes, Zensor.

No. 247.

Kahdi wahrdi pahr to taggadeju Turku faren.

(Kenti is Bruhschu basnizas-awifchem).

Bruhschu basnizas-awifës, April mehnescha lappâ tà lassams:

„Ta launa mantas-kahriba dascheem zilwekeem tà prahntu sagrohshjuse, ka schee, jehschu gan nosauzahs kristiti laudis, tomehr Turkeem peewedd karra-eerohtschus, dselst, kuggu-kohkus u. t. j. pr. lai teem buhtu jo weegli kristitas tautas uswarreht. Schee tahdi, kas Turkeem eet paligâ kristitus brahlus apspeest, irr tik pat launi un wehl taunaki ne kâ tee Turki. Tadeht mehß tohs pawiffam isflehdsam no kristigas draudses.“

Schahdu liffumu islaide basnizas-teesa preesch 800 gaddeem, kad kristitas tautas krusa-karru wedde ar Turkeem.

Ko jel dohma, mihlais lassitajs, ko nu schinnis muhsu laikôs fazzitu tee wezzi krusu-karrotaji, kad tee redsetu, ka nu jo trakkafi noteek? Ko fazzitu ta laika Kalenderu Kehninsch Nikards, ta laika Spranzuschu Kehninsch Wihlipsis un Kehninsch Gottwrieds, kas ne gribbeja wis kehni-krohni sew likt galwâ-tur, kur winna Pestitajs ehrlschu-krohni neffis? Ko gan fazzitu muhsu Lutters, kas dseedaja: „Deems usturr' muhs pee tawa wahr', Stahw pretti teem, tohs semmè spahr', kas Kristu tawu Dehlu leeds, Pehz winna gohda-krehla sneeds?“ Ko jel nu fazzitu wiffi tee, kad tee redsetu, ka taggad ne tik ween daschus, bet dands zilwekus ta launa mantas kahriba peewihluse, ka tee Turkeem ne tik ween karra-eerohtschus, dselst, kuggu-kohkus, bet arri leelu karra-spehku peewedd, lai tik ar to warretu aiskaweht, ka tee kristiti laudis, ko Turki appalsch smagga juhga nospeeduschî, ne tiktu swabbadi. — Rang, to

effam peedsihwojuschi muhsu deendâ!! Un kad nu schis Turku karschs naw tik ween tahds eerastis stihdes karsch, bet tahds, kas ihvaschi noteek kristigai tizzibai par aishahweschanu, tad arri scheitan basnizas Awifës par to kahdus wahrduß warram runnaht un Deewa taisnibu aishahweht, kad tur pretti pasales behrni ar saweem raksteem tapat to Deewa pateesibu, kâ arri paschu mihlu Deewu aisleeds un sawus mellus ar pillahm rohtahm kaisa, lehttizigus launus apmahnidami.

Jau wairak kâ simts gaddus Kreewu-semmes waldischana ruhpiigi pahr to gahdajuse, gruhtu juhgu atweeglinahnt teem 10 millioneem Greekereem, kas Siropes semmes dalkâ no kahdeem 3 millioneem Turkeem teek pahrwalditi un tik labbi kâ wehrgu buhschanâ turreti. Mums wisseem tas sinams, ka kad tee nabbagi nospeesti Greekeri tai 1821mâ gaddâ eefahze Turkeem pretti turretees, to smaggu nepanessamu juhgu nofrattihnt, tad Kreewu karra-spehks pahr Balkana kalneem pahri eedams, to karru nobeidse un Adrianopeles pilsehtâ Turki meeru derreja. Schinnit meera-derreschanâ kahda dalka Turku semmes palikke par ihpaschu Greekeru walsit, kas sawu paschu Kehniu eezehle, un teem Greekereem, kas jo prohjam appalsch Turku waldischanas palikke, arri wairak brihwesibas un weegluma zaur to tikte. Bet nu jau atkal pa dascheem gaddeem Turku waldischana prett teem kristiteem Greekereem tik labbi kâ prett Kreewu-semmi, (jo Greekereem un Kreeweem weenada un ta patte tizziba), tà turrejahs, kâ jau us eenaidu, to Greekeru tizzibu nizzinadama tapehz, ka ta stahw beedribâ ar Kreewu semmi.

Ugu laiku Kreewu semmes augsta waldischana lehnpahrtigi nostattijahs us Turku waldischanas nedarbeem, ka ta tihschi pretti

darrija wiffahm tahm norunnahm un noderreschanahm, kas pee meera derreschanas zeltas; beidsiht ta Turku waldischana no Sprantschu semmes Keisera weetneeka usstubbinate, Greakereem un tam lihds arri Kreeweem aisleedse Jerusalemes pilsehtâ pee Pestitaja kappatahs teefas un brihwibas, kas teem lihds schim tur bijuschas. Tad nu Kreewu augstais Keiseris sawu wehtneesi suhtija us Konstantinopoli pee Turku Sultana, un litte no ta praasht ne ween to, ka tahs sinnamas norunnas un noderreschanas tiftu pareisi fargatas, bet ka arri dohtu stipru galwoschanu, us ko warretu drohschi palautees, ka us preefschu tahda pahrfahpschana un derribas nizzinashana wairs ne notiftu.

Scho padohmu Turku Sultans ne peenehme wis, jo Sprantschu un Enlenderu walbineeki to ta bij peemahzjuschi, gribbedami isnihzinaht Kreewu Keisera warru un gohdu, kas winnam bij Turku semme to kristigu tizhibu aisstahwoht un pasargajohht. Us tahdu paschu eenaidu Turku Sultanu arri stubbinaja tee dumpineeki, kas no wiffahm semmehm tats gaddos 1848 lihds 1850 zitti Enlenderu semme eebehguschu patwehrumu metleht un no pelnita sohda isfargatees, zitti atkal sawu kristitu tizhibu atmesdami Turkeem padewuschees un tur leelu gohdu panahfuschu. Scheem tahdeem, ka tas lehti prohtams, tas lohti patihf karru west prett Kreewu-semmi, kas wehl ta weeniga stipra sehta prett wisseem dumpineekeem; scho sehtu un stipru muhri winni no wiffas firds wehletohs apgahst taphez, ka ta winnu ihstena firdswehleschana irr, jo tik tad ween winni wehl sawu sudduschu warru warretu panahft.

(Turpikam beigums.)

Sinna pahre jaunu grahmatu.

Zelgawâ pee Hoffmann un Johansohn ne semmitte isdriffeta un turpat, ka arri Rihgâ pee grahmatu pahrdetoja J. Deubner par 15 kap. sudr. irr dabbujama grahmata ar schahdu wirsdrastu:

» Draugu wainaks, ko kappâ gulbitam draugam J. Spahgam par peeminnu tautas brahli pinuschu. Zelgawâ, 1854. 72 lappu puffed Sniski.

Schinni grahmatâ paschâ eefahkumâ lassams par Preekules draudses ffohlmeistera un ehrgelneeka Janna Spahga dsihtwes-gahjumu-mirschanas un behru-deenu lihds 12tai lappai. Tad nahf daschadas lihdsibas, peeminnas un noscheloschanas wahredi, kas wifs skaidri israhda, zit mihlsch tas nelais biis fatveem draugeem, fatveem ammatabrahkeem un wisseem, kas ween winnu pasinnuschu. No wisseem scheem drauga wahrdeem, kas nelaitam par peeminnu te farakstiti, ikkatram irr ko mahzitees un wehrâ list, ka pa scho pasauli ja-staiga, ja grihb, ka jaukâ peeminnâ paliftu wirs-semmes un debbes frohni eemantatu winnâ saulê. Nelais J. Spahg, kaut tittai 28 gaddus ween palizzis wezs un tiftween 7 gaddus dabbujis ta Kunga wihna-kalnâ strahdaht, tomehr eemantojis tik leelu mihlestibu un gohdu, kahdu daschs garru muhschu nodsihtwodams natw panahzis. Tad parahda, ka ziltweka wehrtiba un gohbs nestahw wis eefsch leela wezzuma un firmas galwas, bet eefsch tiffuschas un deetwabihjigas, pasemnigas firds, kas dsihtwephez teem hausleem: Teto buhs Deetwu tatwu Kungu mihloht no wiffas tawas firds un no wiffas tawas dwehseles un no wiffa tawa prahta; un tew buhs tatwu tutwaku mihloht, ka setwi paschu: Tahdâ prahtâ un tahdâ mihlestibâ tas nelais irr dsinnees fatwu ihfu muhschu puschoht ar darbeem, kas Deetwam un zilwekeem peeneimmigi un winfch fatwu stwehtwakkaru agri panahzis, tur winna Kungs winnu mihligi pee setw aizinajis, fazzidamê: Wan labbi tu gohdigs un ustizigis kalps, tu eeffi pee masuma ustizigis biis, es tewi eezefschu par dauds, ee-eij tawa Kunga preekâ.

Schis nelais J. Spahg, arri bija Lattweetik, muhsu brahli, kas fatwai tautai par labbu ar leela mihlestibu un garra karstumu strahdajis, lai muhsu storpâ jo wairat plestohs ta gaisma, kas zilwetu sawâ ihstena wehrtibâ zeff. Lai tadeht scho draugu wainaku, kas nelaim par peeminnu pihts, ne atmettam wis, bet zeenâ un gohdâ turram, jo tad neffihê labbus auglus. Schis nu jau ohtris tahds gohda wainaks muhsu tautas brahkeem pihts; jo

laffitaji gan peeminnehs, ka tahda pat grahmata-na preeksch 5 gabdeem tiffe islaista par peeminnau tam Rihgas Jahna draudses wezzatam Mahzitajam Pehsch, kas arri bij no muhsu tautas, un no arraju wezzakeem dsimmis, un ko schi leela pilsefeta draudse wehl weenumehr ar karstu mihlestibu peeminn un ar gauschahm affarahm noschehlo.

Schahdi gohda raksti pahr muhsu paschas tautas brahteem gan buhtu no mums ja-turr leela gohda un zeena, bet — kad apdohmajam, jif mas wehl muhsu tauta pehz labbahm mahzibahm un prahra gaismas dsennahs, tad daschu reij gruhti janopuschahs.*) Schai sinna par pabeigu te peelischu kahdus wahrbus, ko nu patt schinnis beenas man kahds mihlsch draugs rakstijis, ka winnam isdohdotees ar grahmatu pahrdohschanu. Wiasch raksta:

»Pee mums ar grahmatu pahrdohschanu natw nekahda laime. Ja kahda jauna grahmata ir isnahkuse un to laudim pasirano, jeb winni pahr to dabbu lassihht Awisces, tad tik ko ar skolmeisteri sateek, prassa: woi tam ne effoht tahda un tahda grahmata? Kad nu natw, tad luhds, woi ne warretu tahdas apgahdaht, jo schee labprahnt nemtu. Lai tik labbu pulku leekoht attwest. Kad attwehd, tad itweens gibb redseht un luhds, lai dohd par nakti jeb lihds swehtbeen pahrsattihht. Behledamees lai tik laudis dabbu redseht un tad pehrt, dohd arr'. Bet kas nu noteek? Zits no rihta, zits swehtbeen zits pehz pahri nebbelahm atnah! ar grahmatu paduffe, ais aufim koffidamees un ta gaudodamees: Mihalais skolmeister! grahmata gan buhtu labba, bet pawaffaras laiks, natw naudas ko pirkt, schai reise buhs japaleek. Zits fakta: irr druzjin par dahrga! Zittam zitta twaina: ne effoht sinukti eeseta un t. j. pr. Woi tas natw pohst! ko nu darriht? Woi us teefahm eet? Nemm satwas grahmata un leez atkal skappi, lai stahw un gaida labbatas prezjineetus. Metti tiklai kahdi nopirkt, un to darra tee

*) To ne gibbdam ihsti tizzeht: jo kad tik grahmata patees labba un derriga un ne irr par dauds dahrga, nebs tik tahda neetu-grahmatina, tad lattweeschi ko pehrt gan, tad zeen. mahzitaji un skolmeisteri sawat draudsel to usbildina. Deetwam schehl gan teefa, ta schur tur wehl irr dascha draudse, fur grahmata mas tohp zeenitas. Bet neba muhscham nakti, nah! ir deenas gaischums satwa laita.

nabbagatee ziltweki. Baggatee ne buht ne kaunahs atdoht. Zits ihsti boggats, kam naudas papillam, panemm tuhda! grahmatu, kad attwehd un ta grahmata fastahw ilgi winna rohkâ; drohschi tizze, ka tahds waird to kaunu ne darrihs un mannim to atdohs, lai es to eebruhketu grahmatu atnemtun to schadi no satwas labbatas peezeestu; un reds, twiasch to grahmatu pehz atfuhta un leek fazzihht, ka ne warroht nemt.

H. Leitan.

Matrohsim taisniba.

Kahds kugga kapteine, us sawu matrohsi, kas leela wehja, augsta mastes galla gibbeja kahpt, sauze: „Ne kahpj tik augsti tahda wehja, ka tu tapat ne nosihksti, ka taws tehws!“ — Matrohsis apstahjees kahpt, kapteinam prassija: „Kur tad juhsu tehws palikke?“ — Kap. atbildeja: „nomirre.“ — Matr. waiza: „Kur nomirre?“ — Kapteine sadusmojees par matrohsa drohschibu, eekleedsahs: „Gultâ gulle dams!“ — Matrohsis augstaki kahpdams, un apdohmajees fazzija: „Mihalais kungs! Ne gulleet itt ne kad aultâ, ka jums tapat ne noteek, ka juhsu tehwan!“ — Kapteine palikke leelas dohmâs, un matrohsis strahdaja sawu darbu laiwas mastâ.

Mihalais lassitais! Kuresch tas gudratais? — Tu gan atbildesti: „Matrohsim taisniba!“ Es arri to paschu fazzischu. Jo mehhs ne weens ne sinnam, ka un fur muhsu duffasweetina buhs — juhra, jeb — semmes klehpi! — Kad arri juhras dibbenâ buhtu nogrimmuschi, bet tiklai swehti dsihwojuschi, tad ta kunga spehks wissus mohdinahs! Irr daschi laudis bihstahs, fur kahds zilweks sihjis, jeb nosis, pakahrees u. t. j. pr., un dauds mahnu-tizigi fakahs, to jeb to redsejuschi. Sakki man woi ne irr tai zilweka dwehselei, ja winna labbi dsihwojusi, tas muhschigs Deews jaslawa, un ja besdeewiga bijusi, muhschigâs mohkâs jakauz; fur warr tad winna gan us scho pasauli apfahrt staigah?! — Bet

labba! atmettisim wiffus mahaus un staiga-
sim kà prahtha laudis, un ne kà neprahtheek!
M. Bisik.

Pastara Deena.

Melb. La Westlichana pee mums nahf.
No Punscheia melb. grahamas 201.

1.

Ka pastaròs buhs, ne sinnu
Ar mannas dwehsel's-teesu.
Kà buhs, to sinnat ne warru,
Woi usnems man kà weesu,
Kad gehrbts eeksch kabsu brahminahm
Un gattaws us to gaiditu
Eet sawa Kunga preekà.

2.

Lai jelle to apdohmaju,
Kamehr wehl scheitan mihtu;
Lai zeeti us to luhkoju,
Kà grehtòs ne eekrihtu.
Lai katra deenà prassu sew,
Woi esmu tahds, kà prassa Deews,
Un Jesus mihlestita.

3.

Kad es eeksch Jesu tizzeschu,
Kad muhscham laimigs buhschu;
Ja mihlestita pee augschu,
Kad winnam libdfigs kkuhschu.
Pehz sohda deenas pastarà
Winsch peeschkirs man pee engefeem
Un jitteem isredseteem.

4.

Woi plihtheeks kabsu weesis kkuhs?
Woi tahds ees debbes-gohda?
Deews irr, kas ne miht plihtheekus,
Bet bahrgi tohs nosohda;
Eeksch kaun' un pohsta muhschigi,
Kur gruhtas mohku zeeshanas,
Un ugguns ne isdshams.

5.

Juhs kahrumneeki, dshreji,
Ko juhs gan warreet zerreht?
Kas, ko juhs scheitan strahdajeet,
Kam warr tas leeti derreht?
Kas wehdts, ko juhs pahrpilbeet,
Woi tas juhs warrehs gohda zelt,
Preekesch Kristus sohda-frehsla?

6.

Tew ne geldehs wiss mantas pulks,
Eeels gohds, un naudas krahjums;

Eeels padohms, kas dauhf gabbus krahts,
Neds skaisu drehbju glihtums.
Bet tikkai schkiksta dwehseli,
Kas turrejuse tizzibu,
To Deews tur usnems swehti!

F. Kemfohn.

Melb. No Deew es ne atshpshohs.

1.

Mehs slaw un pateizibu
Tew Deews Kungs atnessam,
Par tawu mihlestitu
Ko no tew dabbujam;
Tu mums itt schehlig's eff,
Arweenu par mums gabda.
Kas labbus darbus strahda,
Tam preekus tu peeness';

2.

Kad apmekle muhs behdas,
Lai mehs tahs pazeescham,
Lai muhsu sirds ne ehдахs
Par tahdahm gruhtibahm.
Kas war wiss labbi buht;
So kas turr lehnu prahthu
Tam laime tuwu klahthu
Kas ahtri preekus juht.

3.

Usturi Deews arweenu
Eeksch tawahm luhgschanahm
Muhs wiffus nak' un deenu,
Ka tahm ne apnihtkam.
Tu wissu pahrsinni;
Zmebro tahs sirds-dohmas,
Kas daschubahn nobohdahs
Us issamishanu.

Ch. Pelling.

Melb. Sirdsmihkais Jesu, tahdu gruhtu teesu.

1.

Al mans Kungs Jesu! kad man ne buht tewis,
Kas sawas affinis par manni dewis;
Kur es tad dohtohs nabbadsinsch pilns grehku,
Un arr' bes spehku!

2.

Al behdas mannim tad pahr galwu eetu,
Kad tu ar mihtu sird, man ne peeskreetu!
Tu tikkai man to atspirgshanu nessi,
Un schehlig's effi!

Ch. Pelling.

It is to be printed and sold.

Im Namen der Civil-Oberverwaltung der Ostsee-Provinzen: Oberlehrer G. Bläse Censor.

No. 248.